

Prosta ženitev pa deželni zbor v Gradcu.

Koliko je liberalnim gospodom, ki sedé v deželnem zboru v Gradcu, mar za blagostanje ljudstva, za to imamo nov dokaz — dokaz pa tak, da ga mi nismo veseli pa tudi za to gospódo samo ni posebno laskav.

Slovenski pa nemški konservativni poslanci so v 4. seji dne 30. nov. deželnemu zboru predložili načrt postave, ki bi imel sklepanje zakonov, katero sedaj ne pozna nobene meje, nekaj vmejiti. Ces. svetnik, poslanec g. Jerman je v seji dne 2. dec. uzroke, ki terjajo tako postavu, temeljito zboru razlagal. Ali vse ni nič pomagalo, 27 liberalnih gospodov še na vse, kar se jim je povedalo, ni toliko dalo, da bi se načrt bil, kakor se to pri enakih stvarih godi, izročil kakemu odseku v pretresovanje in konečno poročevanje. Kar meni nič, tebi nič so ga v prvem hipu pokopali.

V tem se človek pač začuden vpraša, ali je v resnici to neomejeno oženjevanje tolika dobrota za deželo, da se mora poskus, omejiti ga, koj v prvem tiru zadušiti? Mi bi mislili, da bi britke skušnje, kar so jih občine doživlele, odkar je bil liberalizem pretrgal meje, ki so jih bile še branile popolnega izžemanja, že dovolj kazale, da prosta ženitev nikakor ne odstranja divjih zakonov, pač pa pospešuje nemoralno življenje ter kmetijstvo pa občine čedalje bolj riva izpod lastne strehe in naravnost pod tuj kap v obliki neznosnih stroškov.

Kjer so divji zakoni doma, tam je v resnici težek križ, posledice tacih zakonov so črez vse hude. Kar tedaj nje zabranjuje, to pozdravlja človek vselej s polnim veseljem, ali tega ne storé proste ženitve. Ves čas, kar so te bile mogoče, števila ravno ne vemo, pa to vemo za gotovo, da divjih zakonov ni vsled njih manj postalo. Uzroki tacih zakonov tiče vse kje drugje, kakor v onih mejah, v katerih so se do dobe liberalizma zakoni sklepali; v malovernosti ljudi pa v slabem nadzorovanju na strani srenjskih in političnih oblasti — v teh je prva in največja krivnja, da in kjer se je divjih zakonov kaj prikazovali. Naj se to poravna, pa obljubimo, da bo vseh teh zakonov h kratí konec, ali ravno zoper to je sedaj liberalizem povsod, kar je mogel, delal in nismo se čudili, če je bilo vsled tega tu pa tam par divjih zakonov mogočih.

Na drugi strani pa so prav proste ženitve, to je take, na katerih sklepanje ni imela občina nobene moči, odprta vrata nemoralnemu življenju mladih ljudi. Dokler je deklina vedela, da ne more s človekom stopiti v zakonsko zavezo, ki ne glešta druga, kakor grdo poželjivost pa vselej suho grlo, branila se ga je in tudi njegove sladke besede niso je premotile, ali sedaj o prostem oženjevanju je to vse drugače, strast pa upanje, da, če bi se jima

bilo tudi vzeti treba, nju zakon ne bo imel vseh onih križev, ki so v zakonih nemaničev doma, — to lahko oba premoti in zamota v grdo življenje. Izkušnja to čedalje huje potrjuje in krstni zapisniki po mestnih župnijah, pa tudi že po drugih so za to glasne pričé. Število nezakonskih otrok se vsled prostega oženjevanja ni, kar vemo, nikjer zdatno skrčilo, pač pa se je na večih krajih še povzdignilo. —

Ali še huje rane seka ta narobe-prostost kmetijstvu. Delo se je pri njem očividno podražilo in zanesljivih poslov je težko dobiti in še težje obdržati. Kmetje na večjih kmetijah so bili jeli za to segati po sredstvu dvomljive vrednosti. Postavili so si na svoji zemlji kočé in va-nje vzprejemali take nemaniče, ki so bili v zakon stopili, ne da bi vedeli, s čim da bodo živeli, — samo za to, da bi imeli stalne delalce, ali le redko so si z njimi v resnici pomagali, kajti takim ljudem se sila težko ustreže. Tacih koč in s tacimi prebivalci se je po nekaterih krajih sila veliko namnožilo in srečnejši, imoviti za to prebivalci niso postali.

O nevoljah, v katere so proste ženitve srenje prignale, še govoriti, menimo, da ni treba. Teh ne taji nihče, čutijo jih vse občine, ali najhujše na kmetih. Dokler je človek mlad in zdrav, najde še delo povsod, posebno v mestih in fabrikah je zato tacih ljudi že cel kup, od vseh strani hité tje, kajti njih delo se jim plača, vsaj na videz, bolje. Zakon je v mestih še lažje sklenjen, kakor na kmetih, priložnosti spoznati se, jim nikjer ne manjka; kolikor za to djanje treba, spravi se kmalu skupaj in že šteje svet v hipu eno družino nemaničev več. V tem, ko vriskajo svatje v kaki beznici, joka pa se — domača občina, zakaj prej ali slej ji bo treba rediti ne enega, nego celi kup siromakov.

V resnici modri so torej ti liberalni gospodje v Gradcu in pa sila jim je mar za blagostanje ljudstva, kedaj jim bo vendar mrena padla z oči? Toliko bolj štejemo pa našim in nemškim konservativcem v čast, da so vsaj poskusili v tem kaj storiti. Vedeli so pač naprej, da bo tokrat le pri poskušnji ostalo, vendar pa so to stopinjo storili, naj bi se jim pozneje kje ne očitalo, da niso umeli svojih dolžnosti.

Gospodarske stvari.

Zimsko cepljenje divjakov.

To cepljenje je jako malo, posebno slovenskim sadjerejcem, znano. Zasluži pa, da bi si vsak, kdor si izreja v drevesnici sadna drevesa, bodisi za-se ali za prodajo, to cepljenje poskusil.